

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf. III. 30.494/2009/7. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Hajzer László ügyvéd (4400 Nyíregyháza, Dózsa György u. 4-6. II/8. szám) által képviselt felperes neve Korlátolt Felelősségű Társaság (felperes címe) felperesnek-, a Majorné Dr. Hargitai Kornélia jogtanácsos és Dr. Ivanov Krisztina (4400 Nyíregyháza, Vörösmarty tér 7. szám) által képviselt alperes neve általános jogutódja, az ... (alperes címe) alperes ellen 6 792 845 Ft és járulékai megfizetése iránt indított perében, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2009. május 13. napján kelt, 10. G. 15-08-040.187/14. számú ítélete ellen az alperes részéről 16. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az alperes által fizetendő marasztalási összeget 5 071 600 (Ötmillió-hetvenegyezer-hatszáz) Ft-ra, a perköltség összegét 612 000 (Hatszáztizenkettőezer) Ft-ra leszállítja. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 125 000 (Egyszázhuszonötezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A peres felek 2000. március 1. napján finanszírozási szerződést kötöttek a ... nyilvántartási számú fogorvosi szolgálatra, amely 2001. január 1. napjától a ...-i és a ...-i, 2001. május 1. napjától pedig további ...-i fogorvosi szolgálattal bővült. A felperes által vállalt alapellátáshoz területi ellátási kötelezettség is tartozott, mely kötelezettségek teljesítése alapján a felperest fixösszegű díj és teljesítménydíj illette meg.

A fixdíj jogszabályban meghatározott összegű havi díjazást jelent, míg a teljesítménydíj egy kihirdetett díj, vagy az adott hónapban jelentett teljesítménynek és a szakfeladatokra rendelkezésre álló havi irányzatnak a hányadosa szerinti díj volt. Az utóbbi díjazás megállapítása érdekében a felperes a szolgáltatásáról nyilvántartást vezetett, és adatot szolgáltatott az alperesnek, aki ennek alapján megállapította és utalványozta a kiszámított díjat.

A felperes a fixdíjas elszámolást minden tárgyhónapban megkapta, míg a teljesítmény elszámolása utólagosan, 3 havonta történt.

A felperes a jogviszonyok kezdetekor az első három hónapban a jogelődje teljesítménye alapján részesült teljesítménydíjazásban.

Az alperes 2006. február 28. napi hatállyal a jogviszonyt felmondással - ténylegesen rendkívüli felmondással - megszüntette.

Az alperes a 2005. december, 2006. január és február havi teljesítménydíjakat sem a felperesnek, sem a felperes által ellátott fogorvoslati szolgáltatásokra utóbb megkötött finanszírozási szerződés szolgáltatóinak nem fizette ki, utóbbiak a teljesítménydíj kifizetésére vonatkozó igényt nem terjesztettek elő.

A felperes a keresetében 2005. december hónapra 1 376 355 Ft, 2006. január hónapra 2 467 457 Ft, míg 2006. február hónapra 1 949 013 Ft, összesen 6 792 845 Ft és annak 2006. február 28. napjától járó kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Keresetének jogalapjaként a Ptk. 201. § (1) bekezdését, a 277-278. §-ait és a 301. §-át jelölte meg.

Módosított keresetében elsődlegesen a 43/1999. (III.03.) Korm. rendelet, másodlagosan a Ptk. vállalkozási szerződésre irányadó szabályaira hivatkozott, harmadlagosan pedig jogalap nélküli gazdagodás címén kérte az alperes fizetési kötelezettségének a megállapítását.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Álláspontja szerint a peres felek között atipikus, ún. finanszírozási szerződés jött létre, és a vonatkozó anyagi és eljárási szabályok alapján a felperes annyi hónapnak megfelelő teljesítménydíjra jogosult ahány hónapig finanszírozási szerződésben állt az ...-ral, ennek a fizetési kötelezettségének pedig az alperes a jogviszony kezdetétől eleget tett.

A speciális rendelkezések miatt sem a Ptk-nak a vállalkozási szerződésre, sem a jogalap nélküli gazdagodásra irányadó szabályai nem alkalmazhatóak. Kérte a felperes perköltségben történő marasztalását.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság a 2007. november 27. napján kelt, 10. G. 15-07-040.009/17. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította.

A Debreceni Ítéltábla a felperes fellebbezése folytán hozott Gf. III. 30.341/2008/5. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, megállapította, hogy az alperest a felperes szerződéses jogviszonyának utolsó 3 hónapjára a teljesítménydíjazásra vonatkozóan elszámolási kötelezettség terheli, és elrendelte a követelés összezszerűségére nézve az elsőfokú eljárás folytatását.

Az ítéltábla a felperes oldalán 407 600 Ft feljegyzett eljárási illetéket állapított meg.

Az ítéltáblának az volt az álláspontja, hogy az egészségügyi szolgáltatások E-A-ból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III.03.) Korm. rendelet (R.) 6/C. §-ának rendelkezései a perbeli esetben nem alkalmazhatóak. A finanszírozás szempontjából jelentősége van annak, hogy a felek szerződése az alperes rendkívüli felmondása következtében szűnt meg, emiatt nem teljesültek a rendelet 6/C. § (5) bekezdés második fordulatában előírt feltételek.

Speciális rendelkezés hiányában az alperest a jogviszony perbeli okból történő megszűnése folytán a Ptk. rendelkezései szerint elszámolási kötelezettség terheli a ténylegesen nyújtott szolgáltatás díjazásával kapcsolatban. A felperes pedig jogszerűen követelheti az utolsó

három hónapra esedékes teljesítménydíjának összegét, melynek megállapításánál figyelembe kell venni, hogy az első 3 havi teljesítménydíjak elszámolása megtörtént-e.

A Debreceni Ítéltábla közbenső ítélete ellen az alperes felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságához.

A Legfelsőbb Bíróság a Pfv. 920.585/2009/4. számú közbenső ítéletével a Debreceni Ítéltábla közbenső ítéletét hatályában fenntartotta.

A felperes az összecszerűség tekintetében folytatott, megismételt eljárás során arra hivatkozott, hogy az alapeljárásban az alperes részéről meghallgatott néhai tanú 1. és tanú 2. tanúk vallomása alapján aggálytalanul megállapítható, hogy a felek között az összecszerűség tekintetében vita nem volt, azaz a keresetében érvényesített teljesítménydíj a rendkívüli felmondást megelőző 3 hónapra vetített teljesítménydíj összegét jelenti, ezért utóbb az alperes nem vitathatja azt, kizárólag a teljesítményelőleg elszámolása körében van a bíróságnak vizsgálódási kötelezettsége.

Az alperes a megismételt eljárásban a korábbi nyilatkozatait fenntartotta.

Az elsőfokú bíróság a 14. sorszámú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 6 792 845 Ft-ot, valamint annak 2006. március 1. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt összegű késedelmi kamatát, valamint 1 224 000 Ft elsőfokú perköltséget.

Ítéletét azzal indokolta, hogy a Debreceni Ítéltábla a közbenső ítéletével jogerősen döntött a felperes követelésének jogalapjáról, s miután a felek között az elszámolás tekintetében összecszerűséggel kapcsolatos vita nem volt, kötelezte az alperest a felperes keresetében érvényesített tőkeösszeg megfizetésére a Ptk. 319. § (2) bekezdésében meghatározottak szerint. E rendelkezés alapján a felmondás a szerződést megszünteti, és a szerződés megszüntetése esetében a szerződés a jövőre nézve szűnik meg azzal, hogy a megszüntetés előtt már nyújtott szolgáltatás szerződésszerű pénzübeli ellenértékét meg kell fizetni, amely az alperes kötelezettsége.

Mivel az alperes a finanszírozási kötelelem tekintetében gazdálkodó szervezetnek minősül, ezért a késedelmi kamatról a Ptk. 301. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

A Pp. 78. § (1) bekezdése szerint marasztalta az alperest a felperes költségeiben, melynek összegét a becsatolt ügyvédi megbízás alapján állapította meg azzal, hogy figyelemmel volt a Debreceni Ítéltábla közbenső ítéletében meghatározott felperes oldalán megállapított költségre is.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes fellebbezett, melyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását - elsődlegesen a felperes keresetének az elutasítását, másodlagosan a marasztalási összeg 1 712 200 Ft-tal történő leszállítását - kérte.

Fellebbezése indokolásában kifejtette azt a véleményét, hogy a bíróságok nem látják át a finanszírozási szerződés jelentőségét és specialitását, amely atipikus jellege folytán nem azonosítható a vállalkozási szerződéssel, és ez okból a finanszírozásra nem a Ptk. szabályai, hanem az egészségügyi szolgáltatások egészségbiztosítási alpból történő részletes szabályairól szóló 43/1999. (III.03.) Korm. rendelet rendelkezései az irányadóak.

Ezen téves alapfeltevésből kiindulva az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a rendkívüli felmondást megelőző 3 hónapra járó teljesítménydíj a felperest illeti meg.

Arra is hivatkozott, hogy az ... gyakorlata a magyarázata annak, hogy a finanszírozási rendszerben a szolgáltató annyi hónapnak megfelelő teljesítménydíjra jogosult, ahány hónapig finanszírozási szerződéses jogviszonyban állt az ...-pel. Ezt a jogalkalmazási gyakorlatot az ... írásban is lefektette több alkalommal. A finanszírozási szerződés alapján az abban résztvevő szolgáltató csak és kizárólag a szerződéses jogviszony időtartama alatt jogosult elszámolásra, valamint teljesítménydíj felvételére, míg ezen jogviszony megszűnése esetén - a jogviszony fennállásának hiányában - teljesítménydíjat nem kaphat. Ez a jogalkalmazási gyakorlat a finanszírozás folyamatosságának a biztosítása érdekében került bevezetésre, melytől jelen esetben sem lehet eltérni. A felperes pedig a finanszírozási jogviszonyának első 3 hónapjában megkapta azt az összegű teljesítménydíjat, melyet jogelődje teljesített és számolt el, ezért utólag a szerződés megszűnését követően teljesítménydíjra már nem tarthat igényt.

Másodlagos fellebbezési kérelme indoklásában azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a szerződéses jogviszony utolsó három hónapjára megítélt teljesítménydíjjal szemben nem állította szembe az első három hónapra kifizetett teljesítménydíjat, holott arra a jogerős közbenső ítéletben az ítéltábla iránymutatást adott. Ezért kérte a felperes által sem vitatott 1 721 200 Ft összegű teljesítménydíj elszámolását, azaz ezen összegnek a levonásra helyezését a marasztalási összegből, mert ennek hiányában a felperesnek járó ellenérték meghaladja a tényleges szolgáltatás ellenértékét.

Hivatkozott arra is, hogy a felperessel kötött szerződés rendkívüli felmondására a felperes jogszabálysértése és szerződésszegése miatt került sor.

Előadta, hogy a felperes perbeli követelését, az elszámolás megalapozottságát, jogszerűségét vizsgálva megállapították, miszerint 2005. december, 2006. január és február hónapokban a felperes által lejelentett teljesítménydíjból két körzetnél a dokumentáció teljes hiánya miatt a teljes teljesítménydíj követelése jogosultság nélküli (3 240 506 Ft), míg az egyéb körzetekben 322 562 Ft és 126 022 Ft visszavonására lenne szükség abban az esetben, ha a perben a bíróság jogerősen kötelezné alperest a 6 792 845 Ft elszámolással csökkentett összegének a megfizetésére.

Mivel az alperes csak kezelője az E-Alapnak, amelyből a felperes finanszírozása is történik, így álláspontja szerint kötelezettsége az alperesnek annak vizsgálata, hogy akár a felperes, akár más egészségügyi szolgáltató jogszerűen veszi-e igénybe a finanszírozási összeget, valós teljesítményt számol-e el.

Fellebbezése 2. számú mellékleteként csatolta az elszámolásnál figyelembe vehető számítását.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

Az ítéltábla az alperes fellebbezését részben, az alábbiak szerint találta alaposnak:

Az ítéltábla a Gf. III. 30.341/2008/5. számú közbenső ítélete indoklásában megállapította, hogy a perbeli szerződés kikötése, illetve az egészségügyi szolgáltatások E-A-ból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III.3.) Korm. rendelet (R.) 6/C. § (1) bekezdésének alkalmazhatósága hiányában a felek közötti

jogviszony megszűnése folytán a Ptk. rendelkezései az irányadóak, mely alapján a feleket elszámolási kötelezettség terheli a ténylegesen nyújtott szolgáltatások tekintetében. Ezért a felperesnek járó teljesítménydíj összegének megállapításához minden egyes fogorvosi körzet első 3 havi teljesítménydíjazásának összecszerű ismerete és ezen összegek teljesítmény előleg jellegének a tisztázása szükséges.

Az elsőfokú bíróság az összecszerűségekre vonatkozó eljárást lefolytatta, a felek az összecszerűség tekintetében egyező nyilatkozatot tettek, megjelölve körzetenként az első 3 havi - a felperes jogelődjének teljesítménye alapján meghatározott - kifizetést, továbbá az utolsó 3 havi teljesítménydíjazást.

A négy fogorvosi szolgálat első 3 havi teljesítménydíja 1 771 600 Ft, míg az utolsó 3 havi teljesítménydíj összege 6 793 200 Ft volt, melynek különbözete 5 071 600 Ft.

Az alperes az elsődleges fellebbezési kérelmében alaptalanul kérte a felperesi kereset elutasítását. Fellebbezési érvelésében lényegében újra vitatta a kereset jogalapját, megkérdőjelezve az ítélet megállapításának a helyességét, a finanszírozási szerződés atipikus jellegére, illetve az ... utasítása alá tartozó pénztárak kialakult joggyakorlatára hivatkozva.

Az ítélet megállapítása az alperes elsődleges fellebbezési kérelmét érdemben nem vizsgálta.

A közbenső ítélethez a Pp. 213. § (3) bekezdése alapján anyagi jogerőhatás fűződik, ezért a közbenső ítéletet követő eljárásban nem lehet visszatérni a jogalap újabb tárgyalására és elbírálására. Erre még abban az esetben sincs lehetőség, ha a követelés összegének megállapítása érdekében folytatott eljárás során felvett bizonyítás anyaga arra alapot adna. Ugyanakkor az alperes részben alappal sérelmezte az elsőfokú bíróságnak az összecszerűségekre vonatkozó döntését.

Az elsőfokú bíróság a felek összecszerűségekre vonatkozó egyező nyilatkozata ismeretében leegyszerűsítette az eljárást, és mintegy nem vitatott igényként kezelte a felperes követelését.

A megismételt eljárás tárgyát azonban nemcsak a kifizetett- és ki nem fizetett teljesítménydíjak összegének a megállapítása képezte, hanem a bíróságnak állást kellett foglalnia abban a kérdésben is - ahogyan arra a felperes jogi képviselője is hivatkozott az eljárás során -, hogy a felperes keresetében érvényesített összegből levonásba helyezendő-e az alperes jogviszonyának első 3 hónapjában az egyes szolgálatok részére kifizetett 1 721 600 Ft vagy sem.

A megismételt eljárásban az alperes az utolsó 3 havi teljesítménydíj fizetési kötelezettség jogalapjának a hiányára fókuszált, a felperes - a kereseti kérelme, majd a későbbi perbeli nyilatkozataitól eltérően - az első 3 havi teljesítménydíj quasi előlegként történő kezelésének a lehetőségét vitatta, hivatkozva arra, hogy hitelt érdemlő módon igazolta, miszerint a jogelőd önkormányzatok ezt az összeget reá engedményezték, ezért annak elszámolása indokolatlan.

Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja miatt döntését a Pp. 221. § (3) bekezdése szerint csupán rövidítetten indokolta meg, valójában a rövidített indokolás feltételei nem álltak fenn. Ez az eljárási hiba azonban nem tekinthető olyan lényeges eljárási szabálysértésnek, amely az eljárás megismétlését indokolná, mivel az ítélet megállapítására álltak a per eldöntéséhez szükséges adatok, így az indokolási kötelezettség részbeni elmulasztása a másodfokú eljárásban orvosolható volt.

A peres felek között ténylegesen - általuk is hivatkozottan - egy atipikus finanszírozási szerződés jött létre, mely alapján a felperes - többek között - teljesítménydíjra volt jogosult. A fogorvosi ellátás zavartalan, folyamatos működésének biztosítását célozta az a jogi konstrukció, amelyet az ... felügyelete alá tartozó pénztárak és a szolgáltatók alkalmaztak.

Mivel a teljesítménydíj elszámolásának átfutási ideje 2-3 hónap volt, a működési költségek fedezéséhez az első hónapban a felek az előző szolgáltató teljesítménydíja alapján kalkulált összeget számolták el, és az került kifizetésre a perbeli esetben is.

Az elszámolás kérdésében a szerződés és annak utaló szabálya folytán az R., illetve a Ptk. szabályai voltak alkalmazandóak.

A szerződés a teljesítménydíj elszámolására nem tartalmazott rendelkezést, az R. 6/C. § (1) bekezdésében írt törvényi feltételek hiányában pedig a Ptk. volt az irányadó.

A peres feleknek bármikor lehetősége lett volna - akár szóban is - arra, hogy megállapodjanak az elszámolás módjáról. Lehetőség lett volna arra is, hogy az OEP által hivatkozott módon a jogviszony időtartama alatt számolják el a felperest megillető teljesítménydíjat, melyben az első 3 havi díj az előző szolgáltató teljesítménye szerinti összeg, a jogviszony megszűnését követően elszámolható összegre pedig már az új szolgáltató jogosult akár a felek szerződése, akár engedményezési szerződés alapján. Csakhogy ilyen szerződési megállapodást az alperes nem igazolt.

Más oldalról a felperes is csak hivatkozott az önkormányzattal kötött engedményezési szerződésre, ilyen megállapodást azonban ő nem csatolt. Az önkormányzattal szóban kötött hivatkozott megállapodás pedig nem bír relevanciával, különösen nem a kötelezett, adott esetben az alperes értesítése hiányában.

Mindebből az következik, hogy a Ptk. 319. § (1) bekezdésének rendelkezése alapján kell eljárni, azaz a megszűnés előtt nyújtott szolgáltatás szerződésszerű pénzbeli ellenértékét meg kell fizetni, amennyiben pedig a teljesített pénzbeli szolgáltatások megfelelő ellenszolgáltatását a másik fél nem teljesítette, a pénzbeli szolgáltatás visszajár.

A szolgáltatás és az ellenszolgáltatás egyenértékűsége a perbeli esetben csak azzal biztosítható, ha a szerződés utolsó 3 hónapja után megállapítandó teljesítménydíjjal szemben elszámolásra kerül a lényegében teljesítmény nélküli első 3 havi teljesítménydíj, amely így quasi előlegként funkcionált.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy a felperes mind a keresetében, mind a későbbi perbeli nyilatkozataiban elismerte ezen elszámolás indokoltságát, csak kimutatással nem rendelkezett körzetenként - egy-egy hónap kivételével - a 3 havi előlegre vonatkozóan.

Az alperes alaptalanul igényelte a teljesítményelőleg után kamat elszámolását, mivel a perbeli esetben a felek ügyleti kamatot nem kötöttek ki, késedelembe pedig a felperes nem esett, az elszámolás után kamatfizetési kötelezettség csupán az alperest terhelte.

Az alperes az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésében is hivatkozott arra, hogy a jogviszony utolsó 3 hónapjában megállapított teljesítménydíjazás elszámolása esetén visszakövetelési igénye keletkezik a felperessel szemben, a felperesnél végzett ellenőrző vizsgálatok alapján. Mivel az alperesnek a perben előterjesztett beszámítási igénye nem volt, az alperes az esetleges igényét a felperes vitatása folytán külön eljárásban érvényesítheti.

Az ítéletábra mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Polgári perrendtartásról szóló többször módosított 1952. évi III. törvény (Pp.) 253. § -ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és az alperest terhelő marasztalási összeget 5 071 600 Ft-ra leszállította.

Észlelte az ítéletábra, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a perköltség összegét, mivel a felperes javára vette figyelembe a Debreceni Ítéletábra közbenső ítéletében megállapított fellebbezési eljárási illeték összegét, mely azonban a felperes oldalán csupán feljegyzett fellebbezési eljárási illeték volt, ez a felperes felé megtérítési kötelezettséget nem eredményezett. A feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megfizetésére pedig az alperes illetékmentessége folytán nem kötelezhető.

Az ítéletábra a perköltség összegét mind az első-, mind a másodfokú eljárásban a Pp. 81. § (1) bekezdésének rendelkezése szerint a pernyertesség-pervesztesség arányában megosztotta a felek között (75 % - 25 %), melynek eredményeként az alperest terhelő felperesnek fizetendő perköltség összegét 612 000 Ft-ra leszállította.

A másodfokú eljárásban a pernyertesség-pervesztesség aránya azonos volt az elsőfokú eljárás arányával, azonban figyelemmel arra, hogy a másodfokú eljárás tárgyát csupán az összecszerűség megállapítása képezte, ezért az ítéletábra a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1)-(2), (5)-(6) bekezdése alapján a kifejtett ügyvédi tevékenységre is figyelemmel a felperesnek járó másodfokú perköltség összegét 100 000 Ft-ban állapította meg, melyre a rendelet 4/A. § (1) bekezdése alapján felszámította az ügyvédi tevékenység ellenértékét terhelő általános forgalmi adó összegét is.

A feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az Állam viseli.

Debrecen, 2010. július hó 09. napján

Dr. Madarász Anna sk a tanács elnöke, Szilágyiné Dr. Karsai Andrea sk előadó bíró,
Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk bíró

A kiadmány hitelűl:

Kiadó